

B e r e t n i n g
om
Gasværkets, Vandværkets og Elektricitetsværkets
Drift i Regnskabsaaret 1947/48.

I Lighed med foregaaende Regnskabsaar har det været nødvendigt at holde begge Gasværkets Ovne i Drift for at kunne opretholde Gasforsyningen, saa meget mere som Ovnenes Tilstand efterhaanden blev saa daarlige, at Gasforsyningen kun kunde opretholdes med Hjælp udefra.

Saaledes fik vi til Julen 1947 som Supplement til egen Produktion 500 m³ Naturgas fra Frederikshavn og i Marts 1948, til den nye Ovn kom i Drift, 5100 m³ Gas fra Strandvejsgasværket.

Som Eksempel paa Ovnenes daarlige Tilstand kan nævnes, at Aarets Gennemsnitsgasudbytte pr. Tons Kul har været 275 m³, begyndende med 294 m³/tons i April faldende gradvis Aaret igennem til 236 m³/t og den sidste Uges Tid før det nye Ovnanlæg toges i Brug endda helt ned paa 175 m³/t, medens vi straks med det nye Ovnanlæg opnaaede et Gasudbytte paa 320-325 m³/t.

Gassens gennemsnitlige Brændværdi har hele Aaret ligget paa ca. 5000 cal.

N. E. S. A. har svigtet 6 Gange med længste Afbrydelse 44 Min.

I Aarets Løb er det nye Ensretteranlæg ankommet fra England og indgaaet i Værkets Drift 18 August 1947.

Gasværket.

Til Afgasning er anvendt 1405355 kg. Kul, hvoraf der med 8561 Retort- og Kammerladninger er produceret 373234 m³ Gas.

Gassalget er steget fra 304798 m³ til 309490 m³ = 4692 m³ eller 1,5 % sammenlignet med Gassalget i Fjor.

Største Døgnudsendelse 1711 m³ 24/12 1947 (1578 i Fjor)

Mindste " 804 m³ 1/1 1948 (663 i Fjor)

Da den solgte Gasmængde udgør 309490 m³, andrager Gastabet 63744 m³ eller 17,0 % af Gasproduktionen (i Fjor 22,3 %).

Den producerede Koksmængde udgør 21122 hl., hvilket svarer til 61 % af den afgassede Kulmængde.

I Ovndriften er anvendt 12830 hl. hele Koks, hvorefter der bliver 8292 hl. hele Koks til Knusning og Salg.

Tjæren er solgt til A/S Phønix, Dansk Vejmateriale.

Ved Ledningsnettet er foretaget Udvidelser og Nyanlæg i: Skelvej, Rønnebærvej, Pilealle, Roskildevej, Frederiksværksvej, 12 metervej øst og vest, Bruhnsvej, Fasanvej og Strandvejen, herefter andrager Ledningsnettet Længde 16,9 km.

Da nu 1' Etape af Gasværkets Ombygning og Modernisering er ind-
ført i den daglige Drift, kan efterfølgende Uddrag af Optegnelser maa-
ke paaregne nogen Interesse.

Gasværkets nye Ovn er en 3-Kammer diskontinuerlig Vertikalovn
på en Kammerfyldning paa ca. 750 kg. Kul. Den kan producere ca. 2000
Gas pr. Døgn og der arbejdes med en Ovntemperatur omkring ca. 1000
1100 Grader C.

Ovnens samlede Vægt uden Fundamenter er ca. 140 Tons.

1945. August: Man begynder for Alvor at arbejde med Planer
om Ombygning og Modernisering af Gasværket.
- Oktober: Civilingeniør Madsen ansættes som Konsulent,
hvorefter der arbejdes med Sagen og tilrette-
lægges Retningslinier.
1946. Januar 17: Ingeniør Madsen fremsender Betænkning.
- Februar 21: Indkaldte Tilbud aabnes.
- Marts 7: Ingeniør Madsen: Kommentarer til indkomne
Tilbud, indstiller Vertikal-Kammer-Ovnanlæg
fra Firma Edwards & Rasmussen.
- April 12: Kontrakt afsluttes med Firma Edwards & Ras-
mussen om hele Arbejdet omfattende Ovnhus,
Ovn, Røgkanaler samt Skorsten m.v. Arbejdets
Varighed anslaaes til ca. 16 Maaneder til
Driftssætning.
- Juli 2: Planer godkendes.
- August 28: Forankring af de gamle Ovne, der skal blive
i Drift til det nye Ovnanlæg kan overtage
Forsyningen.
- September 3: Gl. Ovnhylse nedbrydes.
- September 11: Gl. Borgstue nedbrydes.
1947. Marts: Grundudgravning og Fundamentstøbning er paa-
begyndt, men standses paa Grund af Frost.
- April 17: Mureren genoptager Arbejdet efter Frosten.
- Maj 16: Skorstensbyggeren begynder.
- Maj 22: Østre Facade i Rejsehøjde. Sdr. Gavl ned-
brydes.
- Maj 31: Bekendtgørelse om Gasrationeringens Forhø-
jelse med 5 m³ pr. Husstand, som burde
modtages med Jubel, bliver tværtimod modta-
get med meget blandede og angstelige Følel-
ser, grundet paa Ovnenes meget daarlige For-
fatning.
- Juni 9: Mureren mangler Sten. Arbejdet ophørt.
- Juni 11: Mureren faar 3000 Sten, Sdr. Gavl opføres.
- Juni 12: Tømreren lægger Ovnhusstag. Mureren paabegyn-
der Fundamenter for Røgkanaler.
- Juni 13: Afsætning af Maal for Kulknuser og Elevator.

- Juni 19: Skorstenen færdig. Den er 35 m høj over Terræn og vejer inclusive den indvendige ildfaste Kerne 109,5 Tons.
- Juni 20: Murværk til Slukketaarn færdigt.
- Juli 2: Kedelhus færdigt.
- Juli 3: Mureren begynder paa Ovnfundamenter.
- Juli 4: Et kraftigt Tordenvejr sætter Gasværket under Vand, hvorved de i Forvejen daarlige Fyr lider yderlig Skade.
- Juli 28: Fyret i Ovn meget defekt.
- Juli 29: Tilsagn om Flaskegas til Supplement fra Strandvejsgasværket.
- August 4: Ovn Nr. 2 kan ikke repareres.
- August 6: Samtale med Firma Edwards & Rasmussen om Reparation af Fyr i Ovn 1.
- August 8: Edwards & Rasmussen fraraader Afslukning af Ovn 1 for Fyrreparation, da man befrygter total Sammenstyrtning.
- August 14: Personalet utilfredse med Arbejdet med Ovnene, man taler om at forlade Værket.
- August 16: Der antages Ekstramandskab.
- August 18: 3 Mand til Slagning af Fyrene.
- August 27: Ingeniørbesøg fra Byggenævnet i København for at undersøge om Gasværket er en livsnødvendig Virksomhed, foranlediget af Ansøgning om Tildeling af Træ af Tømrermester Nilausen. (Halvdelen af det ansøgte blev senere bevilget.)
- September 5: Forstærkningsjærn paa Ovn 2 for at bære Indfyringsdør.
- September 13: Ildfaste Materialer til den nye Ovn ankommet.
- September 14: Gas fra Strandvejen første Gang.
- September 20: Ovnmontør Winther ankommet.
- September 25: Ovnmontør Krause ankommet.
- Oktober 2: Reparation af Underbygning i Ovn 2.
- November 17: Grube for Kulknuser m.v.
- November 18: Kammerlukkere ankommet.
- December Julen: 500 m³ Naturgas fra Frederikshavn.
- 1948: Januar 24: F.I.O.M.A. begynder Montage af Kul- og Kokasiloeer under Ovnhustag.
- Februar 4: Endelig var vi naaet saa vidt, at Tørfyring og Opvarmning kunde paabegyndes. Der blev tændt under Ovnen Kl. 11,10.

- Februar 24: Der sættes næsten daglig Supplementsgas til Produktionen fra Strandvejsgasværket.
- Marts 11: Ovmester Nielsen ankommet for færdig Opfy- ring af Ovnen.
- Marts 17: Prøvekørsel med Kulknuser og Elevator.
- Marts 23: Det nye Ovnanlæg indgaar fra i Dag i Driften, $7\frac{1}{2}$ Maaned senere end stipuleret.

Vandværket.

Der er ialt udpumpet 350442 m^3 Vand mod 340949 m^3 sidste Aar, hvilket er en Stigning paa $2,7 \%$.

Af denne Vandmængde er 235062 m^3 udpumpet fra gl. Vandværk, mens Resten 115380 m^3 er udpumpet fra Sdr. Vandværk.

Der gøres i denne Forbindelse opmærksom paa, at de tildelte Vand- mængder kun andrager 328000 m^3 .

Imidlertid er der ved Kendelse af 4. Juni 1948 tillagt Kommunen yderlig 30000 m^3 Vand, saaledes at der herefter disponeres over 628000 m^3 Vand aarligt.

Med Hensyn til Ledningsnettet er de der foretagne Endringer ana- loge med de foretagne Arbejder, som allerede er nævnt under Gasværket.

Elektricitetsværket.

Elektricitetsværket har fra N.E.S.A. modtaget 1441785 kWh . høj- spændt Vekselstrøm. Af denne Strøm er 1428700 kWh . ensrettet til 1300112 kWh . Jævnstrøm, Ensretteranlægets Virkningsgrad 91% , Resten er gaaet til direkte Vekselstrømsforsyning + Tab i Transformatorer. Der er solgt 1151642 kWh . Jævnstrøm, Jævnstrømsværkets Virkningsgrad er $88,4 \%$.

Største Døgnudsendelse 5267 kWh . 26/11 1947.

Mindste Døgnudsendelse 1188 " 25/3 1947.

Største Maksimum Jævnstrøm 400 kw 3/12 1947

Højeste " maalt paa Højspændingssiden 475 kw 16/11 1947.

Der er tilsluttet 2173 Elektricitetsmaalere, der fordeler sig

Byen	Udenfor Bygrænsen
1503 Maalere til Lys,	408 Maalere til Lys,
209 " " Kraft	43 " " Kraft,
9 " " Lys og Varme.	1 " " Lys og Varme

Der er indstalleret 25324 Lamper, med Tilslutningsværdi 1013 kw , deraf 4800 Lamper med 192 kw udenfor Bygrænsen.

Den samlede Motortilslutning udgør 1519 hk eller 1367 kw , deraf udenfor Bygrænsen 293 hk eller 264 kw . Varmetilslutning udgør 45 kw og Gadebelysning 18 kw , ialt en samlet Tilslutning paa 2443 kw .

Det pr. 23/9 1946 beordrede Ensretteranlæg paa 175 kw . er an- kommet den 27/6 1947, og efter at Værkets Personale har monteret det, er Anlægget indgaaet i Driften den 16/8 1947.

Værkets Produktionsapparater er herefter 694 kw.

Da det viste sig, at det nye Ensretteranlæg gav Radiostøj, blev dette Anlæg, efter at den største Belastning var overstaaet, taget ud af Driften i Slutningen af Februar 1948 og kom først i Gang i Midten af August 1948, efter at Ensretteren var blevet forsynet med Drosselspoler.

Den 12/5 1947 indtraf en Kortslutning grundet paa en Gennembrænding af en Kabelmuffe paa Kablet til Oppe-Sundby. Skaden blev udbedret i Løbet af Natten.

4. Juli satte et stærkt Tordenvejr ind over Byen med Lynnedslag, der forvoldte mange sprængte Sikringer paa Kabler, Ensrettere og Ud-ligningsmaskinen.

Pumpestationen ved Havnen blev ogsaa berørt deraf. Elektricitetsværkspersonalet fik Anlægget i Gang.

I Driftsaaret er der ført Højspændingskabler fra Værkets Samleskinner, dels over Engen ad Roskildevej til Slagteriet og Oppe-Sundby og dels ad Ventevej og gennem Frederiksborggade til Transformatorstationen til den nye Strømpefabrik ved Frederiksværksvej.

Der er bygget Transformatorstationer ved Strømpefabriken, Sygehuset, Slagteriet og i Oppe-Sundby ved Vejmaterielefabriken.

Tekno er overgaaet til direkte Vekselstrømsforsyning, ligesom Maglehøj Mejeri og Strømpefabriken er tilsluttet.

Fra N.E.S.A. har Værket overtaget Transformatorstationen ved Polychemi og dermed Vekselstrømsforsyningen af denne Virksomhed og Maskinfabrikens Vekselstrømsforsyning.

12/12 1947 indtraf en Kortslutning som Følge af Drenges Leg med et Kotøjr, som blev kastet op paa Ledningerne. Samme Dag havde N.E.S.A. det Uheld, at Strømforsyningen svigtede fra Sverige, saaledes at Strømmen til Frederikssund af denne Aarsag blev afbrudt 5 Gange i kortere eller længere Perioder.

E. Hembo.